Pridobivanje dokazov

Madžarska

1 Dokazno breme

Dokazno breme nosi stranka, za katero bi imela nepredložitev dokazov negativne posledice.

1.1 Kakšna so pravila o dokaznem bremenu?

Stranke morajo zatrjevati ustrezna dejstva in zagotoviti dokaze za svoje trditve, če ni z zakonom določeno drugače. Če ni z zakonom določeno drugače, mora ustrezna dejstva v zadevi dokazati stranka, ki želi doseči, da jih sodišče sprejme kot resnična, in ki nosi posledice nepredložitve dokazov za tako dejstvo ali neuspešnega dokaza takega dejstva. V sporu iz delovnega razmerja mora delodajalec dokazati vsebino morebitne kolektivne pogodbe, internih pravil in navodil, ki so nujni za odločitev o zahtevku, in katerega koli dokumenta, pripravljenega kot del dejavnosti delodajalca, ki je nujen za odločitev o pravnem sporu, pravilnosti izračunov, povezanih z zahtevanimi dajatvami, če so predmet spora, in plačilu katerih koli prejemkov v primeru spora o plači.
V sporu v zvezi z zaposlitvenim razmerjem v javni službi mora organ javnega sektorja dokazati vsebino splošno veljavnih določb in navodil, ki so nujni za odločitev o zahtevku, in vseh dokumentov, pripravljenih kot del dejavnosti organa javnega sektorja, ki so nujni za odločitev o pravnem sporu, pravilnosti izpodbijanih izračunov, povezanih z zahtevanimi dajatvami, in plačilu katerih koli prejemkov v primeru spora o plači.

1.2 Ali obstajajo pravila, ki določena dejstva izvzemajo iz dokaznega bremena? V katerih primerih? Ali je mogoče predložiti dokaze, da bi dokazali neveljavnost posebne pravne domneve?

Če dejstva ni mogoče dokazati, lahko sodišče dejstvo, ki ga mora dokazati stranka, ki nosi posledice nepredložitve dokazov za tako dejstvo, sprejme kot resnično, če ne dvomi o njegovi točnosti. Navedbo dejstva lahko sodišče sprejme kot resnično, če ne dvomi o njegovi točnosti in če ga prizna nasprotna stranka, če stranke dejstvo enako predstavijo, če ga nasprotna stranka ne izpodbija kljub pozivu sodišča k temu ali če se na podlagi tega zakona šteje za nesporno. Dejstva, ki jih sodišče šteje za splošno znana ali jih uradno pozna, sodišče upošteva, tudi če se nanje ne sklicuje nobena od strank. Sodišče po uradni dolžnosti upošteva zakonske domneve, vključno z okoliščinami, ki jih je treba – po zakonu in če ni dokazano drugače – šteti za resnične. Družinsko pravo na primer vsebuje omejeno število neizpodbojnih domnev in dejstev, ki jih po zakonu ni dovoljeno izpodbijati.

1.3 Do kakšne mere mora biti sodišče prepričano o dejstvu, da na njem utemelji svojo sodbo?

Madžarska pravila civilnega postopka ne določajo minimalne stopnje gotovosti sodišča. Razen če zakon določa drugače, sodišče ni omejeno na uporabo posebnih formalnih pravil, metod ali sredstev, temveč se lahko opre na dokaze, ki jih predložijo stranke, ali vse druge dokaze, primerne za ugotovitev dejstev v zadevi. To pa ne velja za pravne domneve, vključno z zakonskimi določbami, v skladu s katerimi je treba nekatera dejstva šteti za resnična, razen če se dokaže nasprotno. Sodišče ugotovi ustrezna dejstva v zadevi s primerjanjem in individualnim ali skupnim vrednotenjem izjav in ravnanja strank v postopku ter dokazov, odkritih med obravnavo, in drugih podatkov, povezanih z dejanjem, v skladu s svojim prepričanjem.

2 Pridobivanje dokazov

Sodišče izvaja dokaze za ugotovitev dejstev, potrebnih za odločitev v sporu.

2.1 Ali je za pridobivanje dokazov vedno potreben predlog stranke ali lahko sodnik v nekaterih primerih dokaze pridobi na lastno pobudo?

Če ni z zakonom določeno drugače, mora zadevna dejstva dokazati stranka, ki želi doseči, da jih sodišče sprejme kot resnična, in ki nosi posledice nepredložitve dokazov za tako dejstvo ali neuspešnega dokaza takega dejstva. V civilnih postopkih lahko sodišče po uradni dolžnosti naloži izvajanje dokazov, če to dopušča zakon.
V upravnih postopkih lahko sodišče po uradni dolžnosti naloži izvajanje dokazov v zvezi z dejstvi ali dokazi v podporo okoliščinam, ki jih mora po uradni dolžnosti upoštevati, če je v postopku naveden sklic na kršitev, ki ogroža mladoletnika ali osebo, upravičeno do prejemanja invalidnine, ali če tako določa zakon.

2.2 Kateri so nadaljnji koraki, če je predlogu stranke za pridobitev dokazov ugodeno?

Zaslišijo se priče, pridobijo se izvedenska mnenja, izvedenci pa so po potrebi tudi zaslišani, opravijo se ogledi, imetniki listin, video posnetkov, zvočnih posnetkov, zvočnih in video posnetkov ali drugih materialnih dokazov so pozvani, naj jih predložijo.

2.3 V katerih primerih lahko sodišče zavrne predlog stranke za pridobitev dokazov?

Sodišče ni vezano na noben dokazni predlog stranke ali svoj dokazni sklep. Dokazni predlog lahko zavrne, če ni bil predložen v skladu z določbami zakona CXXX o zakoniku o civilnem postopku iz leta 2016, če ni z zakonom določeno drugače ali če stranka, ki bi morala plačati predujem za stroške izvajanja dokazov, ni izpolnila te svoje obveznosti plačila predujma, čeprav je bila k temu pozvana. Sodišče zavrne dokazni predlog ali prekine izvajanje dokazov, ki je bilo že odrejeno, če to ni potrebno za sprejetje sodbe v pravnem sporu.

2.4 Katera dokazna sredstva obstajajo?

Dokazna sredstva vključujejo dokaze, pridobljene od prič, izvedenska mnenja, listine, video posnetke, zvočne posnetke, video in zvočne posnetke ter druge materialne dokaze. Dokaznega sredstva ni mogoče sprejeti, če je izključeno z zakonom ali če za njegov sprejem veljajo pogoji, razen če so pogoji izpolnjeni. Dokaze je mogoče pridobiti z ogledi. Zapriseženе izjave v postopku niso dopustne.

2.5 Kateri so načini pridobivanja dokazov od prič in ali se ti razlikujejo od načinov za pridobitev dokazov od izvedencev? Kakšna so pravila v zvezi s predložitvijo pisnih dokazov in izvedenskih poročil/mnenj?

V skladu z načelom neposrednega izvajanja dokazov so priče in izvedenci zaslišani na glavni obravnavi. Če želi stranka svoje trditve dokazati z dokumenti, jih mora priložiti svoji vlogi ali predložiti na obravnavi. Dokumentu v tujem jeziku je treba priložiti vsaj preprost prevod v madžarski jezik. V primeru dvoma o točnosti ali popolnosti prevedenega besedila je treba uporabiti overjen prevod; brez tega sodišče tega dokumenta ne bo upoštevalo. Na zahtevo stranke, ki predloži dokaz, lahko sodišče stranki z nasprotnimi interesi naloži, naj da na voljo vsak dokument v njeni lasti, ki bi ga v skladu s pravili civilnega prava v vsakem primeru morala razkriti ali predložiti. Za stranko z nasprotnimi interesi taka obveznost velja zlasti, če je bil dokument izdan v interesu stranke, ki predloži dokaz, ali če potrjuje pravno razmerje v zvezi z zadnjenavedeno stranko ali če je povezan z obravnavo, ki se nanaša na tako pravno razmerje. Če ima dokument v lasti oseba, ki ne sodeluje v tožbi, ga sodišče da na voljo z uporabo pravil o ogledu. Če stranka predloži predlog za predložitev dokazov, sodišče poskrbi za pridobitev dokumentov ali podatkov, ki jih ima sodišče, notar, drug javni organ, upravni organ ali druga organizacija, če stranka ne more neposredno zahtevati razkritja dokumenta ali podatkov. Izvirnika dokumenta ni treba pridobiti, če ga ni treba natančno pregledati in če stranka med obravnavo predloži overjeno ali navadno kopijo listine. Pošiljanje dokumenta se lahko zavrne le, če vsebuje zaupne informacije.

2.6 Ali so določena dokazna sredstva močnejša od ostalih?

Praviloma ne.

2.7 Ali so za dokazovanje določenih dejstev obvezni določeni načini dokazovanja?

Take obveznosti na splošno ni. Izjemoma, na primer v postopku odvzema poslovne sposobnosti osebi, mora sodišče povabiti izvedenca psihiatrične stroke, da oceni psihično stanje toženca.

2.8 Ali so priče dolžne pričati po zakonu?

Da, vendar lahko v nekaterih primerih pričanje zavrnejo.

2.9 V katerih primerih lahko priče zavrnejo pričanje?

Pričanje lahko zavrnejo:

sorodniki katere koli od strank;

oseba, ki bi s pričanjem sebe ali sorodnika spravila v kazenski pregon zaradi zadevnega kaznivega dejanja;

oseba, ki je zavezana poklicni molčečnosti, če bi s pričanjem kršila obveznost varovanja tajnosti, razen če jo zadevna stranka oprosti te obveznosti;

oseba, ki jo zavezuje obveznost varovanja zaupnosti poslovnih skrivnosti v zvezi z zadevami, v katerih bi s pričanjem kršila svojo obveznost varovanja zaupnosti, razen če se podatki, na katere se nanaša pričanje, v skladu z zakonom o dostopu do podatkov splošnega pomena in podatkov, ki so dostopni iz razlogov v splošnem interesu, ne štejejo za poslovno skrivnost ali če je treba v zadevi odločiti, ali so dani podatki splošnega pomena ali dostopni iz razlogov v splošnem interesu;

mediator/izvedenec v postopku mediacije v zvezi z zadevnim sporom, ponudniki medijskih vsebin in osebe, ki so zaposlene pri njih ali so z njimi v podobnem razmerju, v zvezi z zadevami, v katerih bi s pričanjem razkrile identiteto osebe, ki jim je informacije zagotovila kot ponudnikom medijskih vsebin.

2.10 Ali je lahko oseba, ki zavrne pričanje, kaznovana ali prisiljena, da priča?

K dokazom, ki se izvajajo, morajo prispevati priče, izvedenci, ki jih imenuje sodišče, imetniki dokumentov ali predmetov, ki si jih je treba ogledati, ter druge osebe, katerih sodelovanje pri izvajanju dokazov se sodišču zdi nujno (v nadaljnjem besedilu skupaj: sodelavci). Če sodelavec ne opravi svoje obveznosti, ne da bi vnaprej prosil, naj se mu odsotnost opraviči, pri čemer zanjo navede dober razlog, ki ga lahko tudi utemelji, mu sodišče naloži povračilo nastalih stroškov, lahko mu naloži plačilo globe, obvezno zglasitev na sodišču, lahko mu zniža plačilo in lahko obvesti njegovega nadrejenega, nadzornika ali delodajalca, da se ni udeležil obravnave. Sodišče lahko naenkrat uporabi več kot enega od teh prisilnih ukrepov.

Prisilnih ukrepov ni mogoče uporabiti zoper mladoletnika, mlajšega od 14 let, lahko pa se njegovemu zakonitemu zastopniku naložita povračilo nastalih stroškov in globa.

Če sodelavec po izvedbi katerega koli prisilnega ukrepa izpolni svojo obveznost ali zaprosi, naj se mu odsotnost opraviči, pri čemer zanjo navede dober razlog, ki ga lahko tudi utemelji, sodišče odredbo o prisilnem ukrepu razveljavi.

Priča lahko vloži ločeno pritožbo zoper odločbo, v skladu s katero mora pričati. Pritožba zadrži zaslišanje priče. Če priča nedvomno nima utemeljenih razlogov za zavrnitev pričanja, lahko sodišče, ki odloča o pritožbi, priči naloži globo, sodišče, na katerem poteka tožba, pa ji lahko naloži plačilo nastalih stroškov.

2.11 Ali obstajajo določene osebe, od katerih ni dovoljeno pridobiti dokazov?

Zakoniti zastopnik priče ne more biti zaslišan kot priča, razen če je fizična oseba, ki jo zastopa, sposobna sodelovati v postopku.

Oseba ne more biti zaslišana kot priča, če je delovala kot svetovalka za obrambo v zvezi z zadevo, ki jo je izvedela v tej vlogi, ali če ni bila odvezana varovanja zaupnosti v zadevi v zvezi z zaupnimi informacijami.

Mladoletna oseba, mlajša od 14 let, se lahko zasliši kot priča le, če pričakovanih dokazov iz njenega pričanja ni mogoče pridobiti kako drugače.

2.12 Kakšna je vloga sodnika in strank na zaslišanju priče? Pod kakšnimi pogoji je lahko priča zaslišana prek videokonference ali z drugimi tehničnimi sredstvi?

Priče nastopijo na obravnavi na podlagi vabila na obravnavo, pri čemer jih načeloma zasliši predsednik sodnega senata, ali kadar v zadevi odloča sodnik posameznik, sodnik, ki vodi postopek.

Predsednik sodnega senata lahko stranki, ki je predlagala zaslišanje priče, na njeno zahtevo dovoli, da priči prva neposredno postavlja vprašanja, preden postavljanje vprašanj dovoli nasprotni stranki, če je ta to zahtevala. V takih primerih lahko predsednik sodnega senata in drugi člani senata priči postavljajo vprašanja, ko stranki že končata zaslišanje.

3 Ocenjevanje dokazov

Sodišče ugotovi ustrezna dejstva v zadevi s primerjanjem in individualnim ali skupnim vrednotenjem izjav in ravnanja strank v postopku ter dokazov, odkritih med obravnavo, in drugih podatkov, povezanih z dejanjem, v skladu s svojim prepričanjem.

3.1 Ali so sodišču postavljene omejitve pri izdaji sodbe, če stranka dokaza ni pridobila zakonito?

Dokazno sredstvo ali kateri koli njegov ločljivi del je nezakonit in ga ni mogoče uporabiti v tožbi, če:

(a) je bil pridobljen ali predložen s kršitvijo pravice osebe do življenja in telesne celovitosti ali z ogrožanjem take pravice;

(b) je bil pridobljen s katero koli drugo nezakonito metodo;

(c) je bil nezakonito pridobljen;

(d) bi njegova predložitev sodišču pomenila kršitev osebnostnih pravic.

Razen če je bilo nezakonito dokazno sredstvo pridobljeno ali predloženo s kršitvijo pravice osebe do življenja in telesne celovitosti ali z ogrožanjem take pravice, ga lahko sodišče upošteva izjemoma in glede na posebne okoliščine, obseg kršitve zakona, pravni interes, na katerega je vplivala kršitev zakona, učinek nezakonitega dokaza na ugotavljanje dejstev, težo drugih razpoložljivih dokazov in vse druge okoliščine v zadevi.

3.2 Ali moja izjava šteje kot dokaz v postopku, v katerem nastopam kot stranka?

Izjava stranke se ne šteje za dokaz, vendar sodišče pri ugotavljanju dejstev v zadevi ocenjuje tudi trditve strank, kot je opisano pri odgovoru na vprašanje 3.

Zadnja posodobitev: 15/01/2024

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.